

Finnið fíggjan til svartkjaftavirki í Gøtu og Kollafirði

Spurningurin um bygging av nýggjum svartkjaftavirkjum er aftur fyrri á tingi. Tað er Petur Reinert, tjfl., sum biður landsstýrið fáa gongd á málið um bygging av svartkjaftavirkjum í Kollafirði og Gøtu. Uppskotið er so ljóðandi:

Løgtingsmál nr. 5/1983: Fíggjan av svartkjaftavirki í Gøtu og Kollafirði

Uppskot til samtyktar
Føroya Løgting áleggur Føroya landsstýri at taka upp samráðingar við teir menn og tey feløg, sum standa aftan fyri ætlanirnar at byggja svartkjaftavirki í Gøtu og í Kollafirði, og at finna igggjanarmøguleikar til byggingina av hesum virkjum og at

leggja úrslitið av hesum kanningum fyrri tingið áðrenn 31. december 1983.

Viðmerkingar:

Í seinastu tingsetu legði undirritaði fram uppskot um bygging av tveimum svartkjaftavirkjum — eitt í Gøtu og hitt í Kollafirði. Málið fekk drúgva viðgerð í tinginum og fíggjarnevndini, men úrslitið varð, at málið fall, samgonguflokkarnir søu seg ikki færa fyrri at atkvøða fyrri tí, eina mest kanska tí lögmaður og ofráfarni fiskimálaráðharrin hildu bestu ráðini vera at byggja svartkjaftadeildir í verandi fiskavirkjum.

Løgmannsrøðan í ár kundi týtt uppá, at samgongan hevði skift hugsunarhátt.

Løgmaður sigur á síðu 11: »Annars eru umsóknir um bygging av nýggjum stórum svartkjaftavirki á landi. Tá landsstýrið ikki metir, at fíggjarmøguleikar eru til reiðar at fíggja tilik tiltøk enn, hetta er váttað frá ávisum stovnum, so hevur landsstýrið ikki avgreitt hesar umsóknir enn.

Lika so skjótt fíggjan fæst eftir vanligum reglum, fer landsstýrið at stuðla bygging av tilikum virkjum.

Eg eri ivaleysur í, at slik fíggjan kann fáast í lag, um ikki á »vanligan» so á onkran hátt, og loyvi eg mær við hesum at seta fram omanfyrirstandandi.

A Føroya Løgtingi
3. august 1983
Petur Reinert

Kollfirðingar streingja nógv á fyrri at fáa eitt svartkjaftavirki

Framhald av síðu 4
leiðslan boðað frá, at ætlan er at gera ávisar broytingar ella ábøtur ella útbyggingar á støðina á Sornfelli og í Mjorkadali. Hetta má, tá lögtingsamtyktirnar verða havdar í huga, tykjast mongum feroingum og dønum margháltligt.

Fyri at fáa greiði á hesum máli, loyvi eg mær at seta ríkisumboðsmanninum hendan fyrispurning.

Fyrispurningur til lögmanns

1. Við hvørjari heimild hevur landsstýrið góðkent byggiloyvið, sum ein meiriluti í Tórshavnar býráð hevur givið Forsvarets bygningstjeneste til bygging av ávisum bygningum í Mjorkadali?
2. Merkir hendan góð-

kenning, at landsstýrið ikki longur viðurkennir og virðir samtyktir lögtingsins frá 1960 og 1970 um hermenn og hernaðarútgærd á feroyskum øki?

Viðmerkingar:

Tvær ferðir, ávíkavist 1960 og 1970, hevur Føroya Løgting mótmælt, at hermenn og hernaðarútgærd verða knýtt at støðini í Mjorkadali/Sornfelli og á støðini á Eiði. Gongdin annars í hesum máli má metast at vera tingmonnum kunnug, smb. lögtingsmál nr. 14/1969 og nr. 78/1968, si Løgtings-tíðindi 1970.

Hóast hesar støðir eru klárt í stríð við lögtingsins samtyktir, eru tær framvegis í landinum til stóran vanda fyri Føroya fólk, um spenningurin í heiminum endar við einum av-

markaðum ella einum al-umfatandi samanbrenni millum tær stóru hernaðarsamgongurnar.

Av hesum fylgir, at einhvør nútíðargærd ella útbygging av nevndu støðum má vera í stríð við samtyktir lögtingsins. Av hesum fylgir somuleiðis, at eitthvørt byggiloyvi í samband við støðina í Mjorkadali má stríða ímóti samtyktum lögtingsins, og hevur tað tí týðning fyrri almenningin at fáa at vita, hvørja heimild landsstýrið heldur seg hava til at góðkenna eitt ólógligt byggiloyvi.

Somuleiðis hevur tað stóran áhuga hjá lögtingi eins og hjá almenninginum sum heild klárt og greitt at fáa at vita, um sitandi landsstýri viðurkennir lögtingsins samtyktir ella ikki, og verður hesin fyrispurningur tí settur Føroya lögmanni.

Føroya fólk eigur undirgrund og havbotn

Tjóðveldisflokkurin leggur uppskot á ting um lóg um ognar- og yvirvaldsrættin til undirgrundina og havbotnin, sum flokkurin eigur tilhoyra føroyska heimastýrinum. Uppskotið er so ljóðandi:

Erlendur Patursson enn einaferð á tingsins røðarpalli við málinum um undirgrundina og havbotnin.

kemur í gildi 1. januar 1984.

Greinargerð:

Viðvíkjandi undirgrund Føroya er í gildi dansk lóg nr. 181 frá 8. mai 1950, sum í § 1 sigur: Ráðstøffir í kongeriget Danmarks undergrund... tilhører den danske stat. Eftirforskning og indvinding af sådanne råstoffer forbeholdes staten.

Viðvíkjandi havbotni Føroya er í gildi dansk anordning nr. 259 frá 7. juni 1963, sum í § 1 sigur: »Dansk højhedsret udøves, for så vidt angår udforskning og udnyttelse af naturforekomster, over den del af den kontinentale sokkel, der efter de i Genève den 29. april 1958 undertegnede konvention om den kontinentale sokkel... tilhører det danske rige.»

Føroya lögting hevur fyrst árið 1975 og aftur árið 1983 samtykt, at málsekið undirgrund

Føroya og havbotnur verður yvirtikið sum føroyskt sernál.

Henda samtykt er í fullum samljóði við Samtykt Sameindu Tjóða frá 16. december 1966, ið gekk í gildi 3. januar 1976, sum sigur: »All peoples may, for their own ends, freely dispose of their natural resources without prejudice to any obligations arising out of international economic cooperation, based upon the principle of mutual benefit and international law. In no case may a people be deprived of its own subsistence.»

»Nothing in the present Covenant shall be interpreted as impairing the inherent right of all peoples to enjoy and utilize fully and freely their natural wealth and resources.»

Av hesi altjóðasamtykt er tað skiligt, at ognar- og yvirvaldsrætturin yvir ráevnum í undirgrund og á havbotni Føroya tilkemur Føroya fólk, og er hetta lógaruppskot, sum leggur henda ognar- og yvirvaldsrætt yvir føroyska heimastýrið, lögting og landsstýri, í fullum samljóði við hesa altjóðasamtykt.

Av tí at danska lógin frá 1950 um undirgrundina og danska anordning frá 1963 um havbotnin stríða móti hesi altjóðasamtykt, má henda lóg og henda anordning fáast úr gildi, samtíðis sum hetta lógaruppskot kemur í gildi, t.e. 1. januar 1984. Henda skylda hvílir á dansku ríkismyndugleikum.

A Føroya Løgtingi
1. august 1983
Tjóðveldisflokkurin
Erlendur Patursson

Uppskot til lögtingslóg um havbotn og undirgrund Føroya

Í samljóði við samtykt Sameindu Tjóða frá 16. december 1966, sum gekk í gildi 3. januar 1976, samtykkir Føroya lögting hesa lögtingslóg um havbotn og undirgrund Føroya:

- § 1. Øll ráevni á havbotni og í undirgrund Føroya tilhoyra føroyska heimastýrinum, og er ongum loyvt rannsóknir ella nýting av hesum nattúrgivnu rikidønum uttan loyvi frá lögtingi og landsstýri.
- § 2. Yvirvaldsrættur heimastýrisins yvir havbotninum rekkur tann part av landgrunninum sum tilskilaður er í tí altjóðasáttmála, sum varð undirritaður í Genève 29. april 1958.
- § 3. Marknaðarnevnd lögtingsins verður álgt at evna til lógaruppskot, sum setir nærri lógarreglur um henda føroyska ognar- og yvirvaldsrætt, har í millum lógarreglur viðvíkjandi kanning- og nýting av ráevnum í undirgrund og á havbotni.
- § 4. Henda lögtingslóg